

Miljödepartementet
Enheten för Naturmiljö
103 33 STOCKHOLM

Datum: 2013-12-12
Vår referens: 2013/1886/10.1
Er referens: M2013/1511/Nm

Yttrande över Redovisning av regeringsuppdraget marint områdesskydd inom regleringsbrevet för budgetåret 2013 avseende Havs- och vattenmyndigheten

SMHI anser att det är ett viktigt uppdrag som lagts på Havs- och vattenmyndigheten angående marint områdesskydd. De marina ekosystemen möter många hot från bl.a. marin försurning, syrebrist, övergödning och forskning (se t.ex. arbete som görs i Jon Havenhands grupp¹). Detta visar att förståelsen för sårbarheten i ekosystemen med avseende på faktorer som klimatförändringar eller marin försurning är mycket låg, även om det finns kunskaper separat för olika arter.

Rapportens främsta resultat är den arealmässiga sammanställningen i kapitel 5, där det tydligt framgår att Sverige inte fullgör sina åtaganden med avseende på area. Delvis beskrivs förståelsen för vilka andra krav som ställs på det marina områdesskyddet, dock skulle detta avsnitt, liksom flera andra i dokumentet, vinna på att vara tydligare.

SMHIs främsta invändning mot rapporten är att det till stor del saknas analys av behovet av ytterligare skyddade områden. Författarna nämner i kapitel 7 att det saknas grundläggande kunskaper om marina naturvärden. Det är dock SMHIs uppfattning att det finns kunskaper, till exempel hos de olika marinbiologiska laboratorier som finns på olika orter i landet.

SMHI anser att flera teman i rapporten beskrivs för övergripande. Texten skulle vinna på en ökad tydlighet beträffande:

- Vilka former för skydd som finns i Sverige. Ett förslag är att i tabellform redovisa viktiga parametrar såsom syfte, juridiskt skydd, föreskrifter, tillsyn, och hur dessa relateras till områden definierade i internationella överenskommelser.
- De konventioner som Sverige berörs av.

¹ http://www.bioenv.gu.se/english/staff/Jon_Havenhand#Research

- Redovisning av de kunskaper som idag finns om marina naturvärden, men också redovisning av de kunskaper som saknas, både om naturvärdena i sig, men också för att kunna ta beslut om ytterligare skyddsåtgärder.
- Huruvida uppdelningen i fotisk/afotisk zon är till någon nytta.
- Miljömålen och deras relevans i sammanhanget.
- Att underbygga/motivera slutsatser.

Författarna skriver också att det saknas biotopsskyddsområden i marin miljö men berör inte om detta anses vara en brist och bör tas med i behov av ytterligare skyddsåtgärder. I slutsatserna skriver man däremot att Sverige bör rapportera fler BSPA-områden till HELCOM, vilket SMHI stödjer, men en förklaring bör ges.

Förklaringen om saltet i Östersjön (3.1) är bristfällig. Formuleringen ”I den svenska havsmiljön styrs förekomsten av olika arter framför allt av vattnets salthalt, som i sin tur beror av batymetri och strömförhållanden ”, indikerar att någon generell batymetri är viktig, när det i själva verket är Öresund och Bälten som stryper inflödet av saltare vatten, samtidigt som det stora utflödet av sötare vatten, p.g.a. stor nettotillrinning, begränsar inflödet vid ytan. Salthalten i Skagerrak kan också betraktas som fullt representativ för salthalten i oceanerna som globalt sett är starkt varierande (Atlanten är till exempel saltare än Stilla Havet). Däremot är salthalten lägre närmare Kattegatt, och även invid kusten på grund av utflödet från Östersjön och den Baltiska kustströmmen.

Texten behöver gås igenom med avseende på stavfel och upprepningar och en renodling skulle troligtvis göra texten mer tillgänglig för en större grupp läsare och öka rapportens användbarhet för regering, länsstyrelser, kommuner, vattenvårdsförbund och andra intressenter.

Generaldirektör Lena Häll Eriksson har beslutat i detta ärende som handlagts av Signild Nerheim och Iréne Lake. Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har deltagit vid den slutliga handläggningen.

Lena Häll Eriksson
Generaldirektör